

De samenstelling van de potgrond heeft veel invloed op de wortelontwikkeling en de groei van vaste planten. Daarnaast wordt het klimaat extremer. Een extra reden om eens kritisch te kijken naar uw potgrondkeuze.

Juiste potgrondkeuze voorkomt teeltproblemen

Tekst: Wilco Dorresteyn en Eugène van Abeelen
Fotografie: Delphy

Potgrond bestaat veelal uit een mengsel van verschillende soorten veen, al dan niet aangevuld met andere grondstoffen zoals bark, kokos, compost, houtvezel of perliet. Iedere grondstof heeft zijn eigen specifieke eigenschappen (zie kader). Maar wat is nu de beste potgrond voor de teelt van vaste planten? De samenstelling van de potgrond verschilt per bedrijf en teelt. Er zijn namelijk diverse factoren die bepalen hoe luchtig, drainerend en stabiel een potgrondmengsel moet zijn. Deze factoren komen straks aan bod. De basis is dat een plant voor een goede groei over voldoende water moet kunnen beschikken. De wortels hebben daarnaast ook zuurstof nodig voor de ademhaling. Potgrond die onvoldoende drainerend is, blijft te lang nat. Daardoor komt de zuurstofvoorziening van de wortels in de problemen en ontstaan er wortelproblemen. Adviseurs van Delphy zagen dit afgelopen jaar ook terug in de praktijk na de natte junimaanden. Kwekers die een luchtig drainerend mengsel gebruikten hadden

over het algemeen minder teeltproblemen. Wanneer we spreken over de samenstelling en water-luchtverhouding van een potgrondmengsel spreken we wel over de fysische kwaliteit van de potgrond.

MAATWERK

Voor de teelt van gezaaide vaste planten in P9 gelden andere eisen aan de fysische kwaliteit van de potgrond dan voor het oppotten van bijvoorbeeld neuzen en wortelstokken in een 3 liter pot. Allereerst spelen de potmaat en de teeltfase een rol. Voor zaaien, stekken en teelt in kleine potjes moet een redelijk fijn mengsel worden gebruikt. Een fijn mengsel is gemakkelijker te verwerken en voorkomt te snelle uitdroging. Bij grotere potmaten kan met een grover mengsel worden gewerkt. Daarnaast is de teeltduur van belang. Vaste planten hebben een veel kortere teeltduur dan langzaam groeiende heesters of coniferen. Bij een langere teeltduur moeten er in verhouding meer stabiele delen in de potgrond zitten. Anders ontstaat te veel vertering en neemt de kans op wortelproblemen toe. Sommige vaste planten zijn zeer gevoelig voor wortelrotschimmels en voetrot. Denk bijvoorbeeld aan Lavendel, Lupinus, Sempervivum.

Zeker bij deze gewassen is het belangrijk te kiezen voor een luchtiger en beter drainerend mengsel dan gangbaar.

De afwateringscapaciteit van de ondergrond is eveneens van invloed. Lava zorgt voor een goede ontwatering. Op lava kan daarom worden gekozen voor een mengsel dat iets minder goed draineert dan bij potten op een containerveld van folie op afschot.

Het oppottijdstip en manier van overwinteren spelen ook mee. Gewassen die buiten overwinteren hebben vaak meer neerslag te verduren. Hetzelfde geldt voor nachtvorstberekening in het voorjaar. Kies bij deze gewassen voor een iets grover mengsel met voldoende drainerend vermogen dan wanneer de planten in de kas overwinteren.

Tot slot bepaalt ook het watergeefstelsel de potgrondkeuze. Bij een eb- en vloedsysteem is enerzijds een goed drainerende potgrond van belang. Anderzijds moet de potgrond het water ook weer goed van onderaf opzuigen. Een luchtige potgrond die weinig uitdrogingsgevoelig is, is hiervoor de oplossing.

PRAKTIJK

De meeste potgrondmengsels in de vasteplantenteelt zijn niet zo luchtig als bijvoorbeeld het

turf, compost en houtvezel als hoofdbestanddelen. Ook zijn er kwekers die de potgrond van oude potten hergebruiken door deze te composteren, stomen en weer door te mengen. Daarnaast wordt vanwege prijs ook veel gewerkt met veenmengsels in bigbales rechtstreeks van de veenderij.

Bij wortelrotgevoelige vaste planten en lange teelten is een wat luchtiger mengsel aan te bevelen met minder of geen tuinturf en compost en juist toevoegingen als bark, kokos en perliet om het mengsel fysisch beter te maken. Deze mengsels bevatten ook onder extreem natte omstandigheden nog voldoende lucht. De potgrond wordt dan wel wat duurder, maar we zien bij deze potgronden minder snel teeltproblemen en ook beter herstel van wortels na extreme neerslag.

Naast wortelproblemen en mindere groei kunnen ook zaken als verslumping of overmatige mosvorming aanleiding zijn om de potgrond-samenstelling kritisch te bekijken en wijzigingen door te voeren in de samenstelling. Overleg dan met uw leverancier en teeltadviseur. In de praktijk past de potgrondleverancier het mengsel aan en krijgt u soms een monsterzak zodat u het mengsel op het oog kunt vergelijken met het oude mengsel. Dat is echter moeilijk. Het is beter om ook te vragen naar een fysische analyse van beide mengsels. In een laboratorium worden dan de fysische eigenschappen bepaald zoals de bulkdichtheid, de lucht/water verdeling, de hoeveelheid gemakkelijk beschikbaar water voor de plant en de gevoeligheid voor indrogen (krimp). De cijfers helpen u de potgrond objectief te beoordelen en de juiste keuze te maken.

Veenwinning op een veenderij

Eigenschappen potgrond

Veenproducten zijn de basis van veel potgronden. Behalve veen kan potgrond een aantal andere grondstoffen bevatten. Iedere grondstof heeft zijn eigen specifieke eigenschappen.

• Veenproducten

Bij veenproducten zijn de eigenschappen afhankelijk van het land van herkomst, de leeftijd van het veen en de fractie (grofheid). Veenmosveen houdt door zijn structuur veel water vast en geeft het ook weer gemakkelijk af. Turfstrooisel heeft over het algemeen een kleinere waterbuffer. Dit verschilt ook qua land van herkomst. Tuinturf is fijn, blijft lang nat en is na droogte ook moeilijk weer nat te maken. Tuinturf is daarom niet geschikt voor het gebruik in luchtige potgrondmengsels.

• Bark

Bark is schors van Pinus maritima. Bark bevordert de drainage van het mengsel en vergroot de stabiliteit. Het vocht- en voedingbufferend vermogen wordt echter wel kleiner. Bark is verkrijgbaar in verschillende fracties.

• Kokos

Kokos is verkrijgbaar als vezel, gruis of brokjes. Kokosvezel maakt de potgrond veerkrachtig. Daarnaast zorgen de vezels (haren) ervoor dat vocht goed door de pot wordt verdeeld. Kokosgruis heeft een hoog luchtgehalte en goede wateropname.

• Compost

Compost is min of meer een vervanger van de tuinturf. Er is steeds minder tuinturf beschikbaar en compost heeft vergelijkbare fysische eigenschappen. Daarnaast wordt compost gezien als mogelijkheid om de ziekteveredeling van de potgrond te verbeteren. Het is belangrijk dat het materiaal RHP-gecertificeerd is. Verder levert compost kali. Dit is een aandachtspunt bij de bemesting.

• Houtvezel

Ter vervanging van veen wordt de laatste jaren ook steeds meer houtvezel in potgrond gebruikt. Een aandachtspunt bij houtvezel kan vastlegging van stikstof zijn.

• Perliet

Perliet of Perlite is een gepoft vulkanisch gesteente. Het is zeer poreus en wordt gebruikt in duurzame potgronden om het luchtgehalte en drainerend vermogen te verhogen.

• Rijstekaf

Rijstekaf wordt maar sporadisch gebruikt. Het neemt weinig vocht op en wordt vooral gebruikt om fijnere mengsels iets luchtiger te krijgen.

• Zand

Zand wordt niet gebruikt in mengsels maar in zaai- en stekgronden, bijvoorbeeld wortelstek in kisten.

• Klei

Klei buffert een aantal voedingsstoffen en zorgt ervoor dat water minder gemakkelijk beschikbaar is. Dit kan een voordeel zijn bij teelten waar een gedrongen groei belangrijk is.